

Franco İspanya'sında Afişler Üzerinden Falanjizm Propagandası

Mustafa KARACA¹, şükrü MACUN² ve Caner ÇAKI³

Öz

Falanjizm ideolojisi, Komünizm ideolojisine karşı mücadele eden İspanyol milliyetçilerin benimsediği fikir akımını ifade etmektedir. İspanyol Falanji Partisi (FE) tarafından 1933 yılında ortaya konan ideoloji, 1939 yılında Francisco Franco'nun İspanya yönetimini ele geçirmesinden sonra ülkenin resmi ideolojisi haline gelmiştir. Franco, Falanjizm ideolojisini İspanyol toplumuna benimseterek, yeni bir İspanyol kültürü inşa etmeyi amaçlamıştır. Bu amaçla 1933 yılında FE'nin kuruluşundan, 1975 yılında Franco'nun ölümüne kadarki süreçte kitle iletişim araçları yoluyla Falanjizm ideolojisinin İspanya'da hâkim kılınması için çalışılmıştır. Çalışmada İspanya'da Falanjizm ideolojisinin benimsetilmesi amacıyla kullanılan afişler incelenmiş, ideolojiyle birlikte İspanyol toplumsal ve kültürel hayatında hangi söylemlerin hâkim kılınmaya başlandığının ve hangi değişimlerin yaşandığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda ele edilen bulgularda, Falanjizm ideolojisiyle birlikte İspanyol kültüründe tek ulus ve tek vatan düşüncesinin idealleştirildiği, kadınların toplumsal ve ekonomik hayatta ön plana çıkarıldığı, militarist söylemlerinin ağırlık kazandığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca afişlerde Komünizm, Masonluk ve Yahudiler, İspanyol toplumunun düşmanı olarak ilan edilmiş, İspanya'nın tehlike altında olduğu savunulmuş, bu aşamada da Falanjistler İspanya'nın kurtarıcısı olarak ön plana çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Falanjizm, Propaganda, İdeoloji, İspanya, Komünizm

The Falangism Propaganda Through Banners in Franco's Spain

Abstract

Falangism ideology expresses ideas adopted by the Spanish nationalists struggling against Communism ideology. The ideology put forward by Spanish Falancing Party (FE) in 1933 became the official ideology of the country after Francisco Franco took over Spain in 1939. Franco aimed to build a new Spanish culture by embracing Falangism ideology to the Spanish society. For this purpose, Falangism ideology was tried to make dominant in Spain through mass media in the period from the foundation of the FE in 1933 to Franco's death in 1975. In the study, the affiches which were used to adopt Falangism ideology in Spain were examined and it was aimed to reveal which discourses started to be dominated and what changes occurred in Spanish social and cultural life with the ideology. The findings of the study revealed that the idea of a single nation and a single country in Spanish culture was idealized, women were come into prominence in social and economic life and militarist discourses gained importance with Falangism ideology. Also Communism, Freemasonry and Jews were declared as enemies of Spanish society, it was argued that Spain was under threat and Falangists were brought to the fore as the savior of Spain in affiches.

Key Words: Falangism, Propaganda, Ideology, Spain, Communism

Atıf İçin / Please Cite As:

Karaca, M., Macun, ř. ve Çakı, C. (2022). Franco İspanya'sında afişler üzerinden falanjizm propagandası. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2), 702-715.

Geliş Tarihi / Received Date: 16.07.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 22.10.2021

¹ Doç. Dr. - Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, mustafa_karaca@anadolu.edu.tr

 ORCID: 0000-0002-8204-6154

² Öğr. Gör. - Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, smacun@adiyaman.edu.tr

 ORCID: 0000-0001-7695-1396

³ Öğr. Gör. Dr. - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Mucur Meslek Yüksekokulu, caner.caki@ahievran.edu.tr

 ORCID: 0000-0002-1523-4649

Giriş

20. yüzyılın ilk yarısı İşpanya için siyasi açıdan radikal dönüşümlerin yaşandığı bir dönem olmuştur. 1931 yılında İşpanya’da Cumhuriyetçiler, kral XIII. Alfonso’yu devirerek yönetimi ele geçirmiş ve İkinci İşpanya Cumhuriyeti’ni ilan etmiştir. Uzun yıllar monarşi yönetimi altında yaşayan İşpanya’da, cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra farklı toplumsal ve kültürel söylemlere maruz kalmaya başlamıştır. Cumhuriyet döneminde (1931-1939), İşpanya’da özgürlük, eşitlik, kardeşlik vb. söylemleri ön plana çıkmış, Almanya’daki Nazizm ve İtalya’daki Faşizm ideolojilerine karşı cephe alınmıştır. İşpanya’da cumhuriyet dönemi uzun sürmemiş, 1936-1939 tarihleri arasında süren İşpanya İç Savaşı, İşpanyol toplumunda büyük değişiklikler getiren otoriter ve demokratik olmayan bir rejimin kurulmasıyla son bulmuştur (Martín-Aceña vd., 2012, s. 145). Cumhuriyet karşıtı İşpanyol General Francisco Franco’ya bağlı İşpanyol milliyetçilere yenilmiş ve 1939 yılında İşpanya’da cumhuriyet yıkılarak Franco liderliğinde tekrar krallık yönetimi kurulmuştur.

Franco’nun İşpanya’da yönetimi ele geçirmesinden sonra ülkede İşpanyol milliyetçiler tarafından savunulan Falanjizm ideolojisi hâkim kılınmaya başlanmıştır. Bu aşamada İşpanya’da antikomünist ve antisemitist söylemler ortaya çıkmış, Katoliklik n plana çıkarılmış, mutlak monarşi desteklenmiş, İşpanyol milliyetçiliği ise yüceltilmiştir. İşpanyol halkının ülkede yaşanan bu hızlı değişime ayak uydurmasını sağlamak ve cumhuriyet dönemindeki Falanjizm ideolojisi ile örtüşmeyen söylemleri ortadan kaldırmak amacıyla Franco yönetimi medya yoluyla İşpanya’da yeni bir İşpanyol kültürü inşa etmeye çalışmıştır. Bu süreçte dönemin kitle iletişim araçları etkin bir şekilde kullanılarak, Franco İşpanyası’nda Falanjizm ideolojisi altında yeni bir İşpanyol kimliği idealize edilmiştir.

Falanjizm ideolojisi üzerine uluslararası alanda sınırlı akademik çalışmanın olduğu grlmektedir. Gerçekleştirilen çalışmalarda da Falanjizm ideolojisi; Goldsmith (2011), teknokrasi; Madueno Alvarez (2018), Franco rejimi; Seixas (2015), nasyonal sosyalizm ve Alonso Gonzalez (2018) tarafından Arjantin revizyonizmi özelinde incelenmiştir.

Franco iktidarı döneminde inceleyen akademik çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda da Franco dönemiyle ilgili; Gallo (1973), Hermet (1976), Sánchez (2009), Payne (2011), İşpanya’yı; Maravall (1978), işçiler ve ęrencileri; Gunther vd. (1988), insan gücü ve eğitimi; Richards (1998), Heiberg (2001), Southworth (2002), De Meneses (2003), İşpanya İç Savaşı’nı; Paz (2003), sinemayı; Wigg (2005), 1940–1945 yılları arası dönemi; Mar del Pozo Andrés ve Braster (2006), eğitimi; Albet-Mas (2006), sömürge Fas’ını; Pack (2006), turizmi; Calvo-Gonzalez (2007), Amerikan askeri etkilerini; Powell (2007), Thomas (2008), ABD ve İşpanya’yı; Preston (1992), Leitz (1996), Payne (2008), Whealey (2015), İkinci Dünya Savaşı’nda Almanya ile ilişkileri; Quiroga (2015), futbol ve ulusal kimlikleri ele almıştır.

Ulusal literatür incelendiğinde ise Falanjizm ideolojisini ele alan herhangi bir akademik çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışmada afişler özelinde Falanjizm ideolojisinin İşpanyol toplumsal ve kültürel yaşantısındaki inşası ele alınmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışmanın kuramsal çerçevesinde Falanjizm ideolojisi ve Falanjizm ideolojisinin İşpanyol toplumundaki inşası hakkında kapsamlı bilgi verilmiştir. Uygulama kısmında ise İşpanyol Falanjistler tarafından hazırlanan ve Falanjizm ideolojisine ait söylemlere yer veren afişler kapsamlı olarak incelenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular işığında;

- Falanjizm ideolojisi afişlerde hangi söylemler üzerinden inşa edilmiştir?
- Falanjizm ideolojisinde hangi unsurlar ve ne şekilde düşman olarak sunulmuştur?
- Falanjizm ideolojisi İşpanyol kültüründe insanları nasıl idealize etmektedir? şeklindeki sorulara yanıt aranmıştır.

Çalışma, Falanjizm ideolojisi hakkında bilgi vermesi, ideolojinin afişler üzerinden İşpanyol kültürel yaşantısındaki inşasına ışık tutması, ulusal literatürde konuyla ilgili benzer çalışmanın bulunmaması gibi nedenlerden dolayı önem taşımaktadır.

Falanjizm İdeolojisi

1917 yılında Rusya’da meydana gelen Ekim Devrimi’nden sonra Komünizm ideolojisini benimseyen Vladimir Lenin liderliğindeki Komünist Parti iktidara gelmiştir. Komünizm ideolojisinin Rusya’da iktidara gelmesinden sonra Avrupa kıtasında milliyetçi söylemleri ön plana çıkaran, Komünizm karşıtı ideolojiler ortaya çıkmış ve Avrupa siyasetinde etkili olmaya başlamıştır. 1920 yılında Almanya’da Adolf Hitler liderliğindeki Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (NSDAP) Komünizm karşıtı Nazizm ideolojisini

benimsemiş ve 1933 yılında seçim yoluyla iktidara gelmeyi başarmıştır. 1921 yılında İtalya'da Benito Mussolini liderliğinde kurulan Ulusal Faşist Partisi (PNF) ise Komünizm karşıtı Faşizm ideolojisini benimsemiş ve 1922 yılında ülkede iktidarı ele geçirmiştir. Avrupa'da Komünizm ideolojisine karşı Nazizm ve Faşizm ideolojilerinden sonra ortaya çıkan üçüncü bir ideoloji ise 1933 yılında İspanya'da José Antonio Primo de Rivera liderliğinde kurulan İspanyol Falanji Partisi'nin (Falange Española, FE) benimsediği Falanjizm ideolojisi olmuştur. İtalya'da olduğu gibi, İspanya'da da sol eğilim gittikçe artan bir şekilde Marksist komünizm yönünde ilerlerken, sağ eğilim ise milliyetçi ve faşist benzeri bir duruş sergilemiştir (Delzell, 1970, s. 257). Bu aşamada da FE, Falanjizm ideolojisi temelinde İspanya'daki aşırı sağ eğilimi temsil eden bir siyasi parti olmuştur.

Falanjizm, tam otorite, hiyerarşi ve düzene duyulan ihtiyacı vurgulayan, Kilise'nin toplum üzerindeki doğrudan etkisi hakkında bazı laik görüşlere sahip olmakla birlikte Katolik dini kimliğine güçlü bir vurgu yapan, devletin ulus üzerinde en üst otoriteye sahip olması gerektiğine inanan, toplumda antikomünist, antidemokratik ve antiliberal bir ideolojidir. Falanjizm ideolojisi, İspanya'nın birliğini savunmakta ve bölgesel ayrılıkçılığa karşı çıkmakta, bu nedenle "tek halk, tek vatan (Un Pueblo, Una Patria)" sloganını benimsemektedir. İspanya Cumhuriyeti ülkedeki monarşiyi ortadan kaldırmakta ve dünya çapında ilgi uyandırmaktadır (Aarons, 1973, s. 24). Falanjizm ideolojisi ise cumhuriyetçiler tarafından yıkılan monarşinin tekrar kurulması fikrini savunmaktadır. Diğer yandan ideoloji, tıpkı Nazizm ve Faşizm ideolojilerinde olduğu gibi mutlak yetkilere sahip, otoriter bir lider önderliğinde kitlelerin hareket etmesini desteklemektedir. Bu nedenle ideoloji diktatörlük yönetimini desteklemekte, ülkenin refahı, birliği huzuru ve gelişmesi için gerektiğinde şiddete başvurulabileceği fikrini savunmaktadır. İdeoloji, ülkenin iktisadi olarak gelişmesine büyük önem vermekte, bu nedenle iktisadi faaliyete, tarım reformuna ve endüstriyel genişlemeye destek vermektedir.

Falanjizm ideolojisini Nazizm ve Faşizm ideolojisinden ayıran en önemli özellik ise Hristiyanlık dinini ve Katoliklik mezhebini ön plana çıkarmasıdır. Falanjizm'de Katoliklik mezhebine değer verilmekte, İspanya'nın Katoliklik geçmişine vurgu yapılmakta ve dinsel söylemlere sıklıkla yer verilmektedir. İspanya'daki her kilise muazzam haçlarla süslenmekte, Kızıl İspanya olarak adlandırılan İspanya Cumhuriyeti'ne karşı savaş, Cruzada Nacional (Ulusal Haçlı Seferi) olarak adlandırılmaktadır (González-Ruibal, 2007, s. 204).

Falanjizm, siyasi olarak sol ve sağ görüşlere mesafeli durmakta ve ne sol ne de sağ olarak kendisini tanımlamaktadır. Falanjizm, İspanya ve Portekiz'in birleşmesini savunmakta, diğer yandan Cebelitarık'tan İngilizlerin çıkmasını ve İspanya'ya bağlanmasını istemektedir. Dünya çapında İspanyol toplumlarının kültürel ve ekonomik birlikteliğini savunan ideoloji, bu amaçla hispanidad* olarak bilinen kavrama destek vermektedir. Falanjizm'i savunanların bir kısmı tarafından ırkçı söylemlere yer verilmeyle birlikte Nazizm ideolojisinde yer alan ırk kavramına benzer bir fikir ön plana çıkmamaktadır. Diğer yandan ideolojide Nazizm'de olduğu gibi alt ırk (Untermensch) olarak insanlara ayrımcı bir yaklaşıma yönelilmemektedir. Bu açıdan Falanjizm'de alt ve üst ırk şeklinde ırklara yönelik ayırım yapılmamakta, ırkların birbirine karıştığı ileri sürülmekte ve her kültürün kendi içerisinde bir önemi olduğu savunulmaktadır. Falanjizm'in bu tutumu, kendisini Nazizm ideolojisinden ayıran en önemli özelliklerden birini oluşturmaktadır. Falanjizm yönetim biçimi olarak demokrasiye karşı çıkmakta ve monarşi düzenini savunmaktadır. Bu açıdan İspanya İç Savaşı'nı tetikleyen, İkinci İspanya Cumhuriyeti'ne karşı çıkan Franco isyanı (La Porte, 2004, s. 203), cumhuriyet yönetiminin yıkılmasına ve yerine krallığın kurulmasına yol açmıştır.

Falanjizm ideolojisinde Yahudilere karşı olumsuz düşünceler ortaya çıkabilmekle birlikte bu düşünceler Nazizm ideolojisinde olduğu gibi sert ve ayrımcı içerikli olmamaktadır. Falanjizm, Nazizm gibi Yahudilerin dünyayı ele geçirme planları olan, yalnızca kendi çıkarları için çalışan, insanlığı sömüren şeklindeki antisemitist tanımlarına katılmamakla birlikte işçi sınıfları üzerindeki Yahudi-Marksist etkiler konusunda uyarıcı olmakta ve sözde Yahudi-Masonik yapının insanlığı etkileyen Kapitalizm ve Marksizm gibi sözde iki büyük kötülüğün meydana getiricisi olduğunu iddia etmektedir. Falanjizm, Nazizm ve Faşizm ideolojilerinde olduğu gibi sınıfsal bir toplumsal yapıya karşı çıkmakta ve ulusal ve sınıf üstü bir toplumu savunmaktadır. İdeoloji, kadınlar hakkında muhafazakâr fikirleri ön plana çıkarmakta ve kadınların yaşamdaki ana görevlerinin iyi bir anne ve itaatkâr bir eş olacağını öngören katı cinsiyet rollerini desteklemektedir. Diğer yandan Falanjistler, Hristiyanlık dininin Komünizm'e karşı savunucusu olarak

* İspanyolca konuşan ve İspanyol kültürü ile ilgili herhangi bir bağı olan insanları, toplulukları ve ülkeleri ifade eden ve çeşitli anlamları bulunan ifadedir.

konumlandırmaktadır. Nitekim Franco liderliğinde İspanya Cumhuriyeti'ne karşı başlayan isyan dini bir 'haçlı seferi' biçimini almıştır (De la Cueva, 1998, s. 355).

İspanya'da Falanjizm İdeolojisinin İktidarı ve Falanjizm Propagandası

29 Ekim 1933 tarihinde José Antonio Primo de Rivera tarafından kurulan İspanyol Falanji Partisi (Falange Española, FE), Falanjizm ideolojisinin, İspanya'da ortaya çıktığı ilk siyasi partidir. FE'nin 15 Şubat 1934 tarihinde dağılmış ve Ulusal Sendikalist Saldırı Konseylerinin İspanyol Falanji (Falange Española de las Juntas de Ofensiva Nacional Sindicalista, FE de las JONS) adında yeni bir oluşum kurulmuştur. Bu dönemde FE de las JONS, Almanya'daki NSDAP gibi seçimlerde başarılı olamamış ve İspanya'da marjinal bir parti görünümü sergilemiştir. İspanya Cumhuriyeti'nde siyasi arenada etkili bir varlık gösteremeyen FE de las JONS, 18 Temmuz 1936 tarihinde İspanya Cumhuriyeti'ne karşı ayaklanma başlatan İspanyol General Francisco Franco'yu destekleme kararı almıştır. Ordu, monarşistler, din adamları ve Karlist* gruplar, Franco'nun önderliğinde karşı-devrimci bir darbe meydana getirmek için birleşmiştir (Juárez, 1963, s. 383).

Francco'nun başlattığı isyan, 1936-1939 tarihleri arasında yüz binlerce insanın ölümüne neden olan İspanya İç Savaşı'na yol açmıştır. İç savaş sırasında FE de las JONS, 19 Nisan 1937 tarihinde Franco'nun liderliğinde kurulan Falanjist birliğe katılmıştır. Bu aşamada Franco, ülkedeki cumhuriyet karşıtı tüm milliyetçi gurupları bir arada toplamaya çalışarak, İspanya Cumhuriyeti'ne bağlı kuvvetlere karşı mücadele içerisine girmiştir. İç savaş milliyetçi ve kralcı güçlerin cumhuriyete başkaldırısı olarak değerlendirilmiş ve bu başkaldırının lideri olarak da Franco ön plana çıkarılmıştır. Bu nedenle iç savaşın sürdüğü dönemde Franco, 30 Ocak 1938 tarihinde devlet ve hükümet başkanlığına getirilmiştir. İspanya İç Savaşı, tüm dünyada yankılara yol açmış, Batı demokrasileri doğrudan müdahalede bulunmasa da cumhuriyetçiler tarafından binlerce yabancı gönüllü savaşa katılmıştır (Pérez-Aguado ve Bruges, 2010, s. 29). Buna karşılık iç savaş sırasında Franco yönetimi de Almanya ve İtalya'dan destek alarak, 1939 yılında cumhuriyetçileri tamamen yenilgiye uğratmayı başarmıştır.

1939 yılında Franco'nun İspanya'da tamamen kontrolü ele geçirmesinden sonra Falanjizm ülkenin egemen ideolojisi haline gelmiştir. İç savaşın bitmesinden kısa bir süre sonra başlayan İkinci Dünya Savaşı'nda ise Franco, Mihver Devletleri'ne yakın bir tutum içerisinde olmakla birlikte savaşa katılmamıştır. İspanya'ya en fazla ilgi duyan beş büyük güç -Büyük Britanya, Fransa, Almanya, İtalya ve Sovyetler Birliği- ülkeye yönelik farklı ve çelişen politikalar izlemiştir (Whealey, 1971, s. 213). Mihver Devletleri'nin mağlubiyeti ile sonuçlanan savaş sonrasında Franco, Falanjizm ideolojisi doğrultusunda veraset yasasını kabul ederek, İspanya'da krallık yönetimini ilan etmiş, kendisini de kral naibi olarak atayarak ülkedeki tüm yönetimi elinde tutmuştur. İdeolojinin, güçlü ve otoriter lider algısı Franco üzerinden inşa edilmiş, bu amaçla kendisine Hitler'e verilen der Führer (Yöneten) ve Mussolini'ye verilen il duce (lider) benzeri el Caudillo (lider) unvanı verilmiştir. Franco, Falanjizm ideolojisini savunan partisini ülkenin tek yasal partisi haline getirmiş ve muhalif söylemleri marjinalleştirerek ortadan kaldırmıştır. Ayrıca Franco döneminde bağımsız siyasi partiler ve sendikalar yasaklanmıştır. Ayrıca Franco rejimi altında, tarih müfredatı ve ders kitaplarının devlet kontrolü, 1850'lerde devlet okulu sisteminin oluşturulmasından bu yana en yüksek seviyelere ulaşmıştır (Boyd, 2008, s. 138).

Falanjistler, Nazilerin kahverengi gömleği (Braunhemden), Faşistlerin de siyah gömleğine (Camicie nere) benzer şekilde sanayi işçilerinin mavi gömleğini kendilerine has parti üniforması yapmıştır. Katolik kralların sembolü olan boyunduruk ve oklar (el yugo y las flechas) partinin logosu olarak kullanılmış, bu yolla İspanya'nın Katolik geçmişine vurgu yapılmıştır. Sırasıyla kırmızı-siyah-kırmızı renklere sahip, üzerinde Falanjizm'in simgesi bulunan bayrak parti bayrağı ve Cara el Sol adlı parça da parti marşı yapılmıştır. Diğer yandan İspanya İç Savaşı sırasında cumhuriyetçilere karşı savaşarak hayatını kaybedenler rejim tarafından yüceltilmiştir. Bu süreçte sokaklar, meydanlar ve kasabalar, muzaffer olarak ilan edilen generallerin ve ölenlerin isimleri ile adlandırılmıştır (González-Ruibal, 2007, s. 205).

Francco döneminde, İspanyol milliyetçiliği, ulusal Katoliklik özelinde ulusal muhafazakârlık, pan-hispanizm, monarşizm ve anti-liberalizmin hâkim kılınmasına çalışılmıştır. Franco, İspanyol milliyetçiliği boyutunda İspanya'nın kültürel çeşitliliğini ön plana çıkararak, üniter bir ulusal kimlik oluşturmayı hedeflemiştir. Bu şekilde Nazi Almanya'sı döneminde yer alan ırksal ayrımcılığa yönelik uygulamalardan

* *Karlızm* (Carlismo), İspanya'da, Bourbon Hanedanı'na benzer bir yapılanma kurmayı amaçlayan siyasi harekettir. Karlistler, Franco döneminde İspanyol siyasi arenasında önemli bir güç teşkil etmektedir.

farklı olarak İspanya'daki tüm etnik yapıları tek bir kimlik üzerinden bir araya getirmeye çalışmıştır. Bu aşamada inşa edilen İspanyol ulusal kimliğine ait boğa güreşi ve flamenko gibi olgular kitlelere benimsetilmiş ve Falanjizm ideolojisi ışığında ortak bir kültür meydana getirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca İspanya kültürü çeşitli faaliyetlerle diğer ülkelere tanıtılmıştır (Avcı, 2018, s. 103). Bu süreçte kültürel faaliyetler sansüre maruz kalabilmiş, kimi zaman tamamen yasaklanabilmiştir. Ayrıca Franco, İspanya'daki Bask, Galicyaca ve Katalanca dillerinin resmi dil olarak kullanılmasına izin vermemiş, İspanyolca'yı devletin ve eğitimin tek resmi dili olarak teşvik etme politikasına yönelmiştir. Kadınların toplumdaki geleneksel rolüne atıfta bulunulmuş, bu aşamada İspanyol kadın profili, ebeveynlerine ve erkek kardeşlerine sevgi gösteren, kocasına sadık kalan, ailesine bakan ve anneliği ön planda tutan kişi olarak idealize edilmiştir. Özetle Franco ile birlikte sosyalistler, anarşistler, komünistler veya demokratlar siyaset sahnesinde yer alamamış, Katolik ve otoriter bir yapı ön plana çıkmış ve İspanyol kadınlar da enerjilerini iyi eşler, anneler veya rahibeler olmaya harcamıştır (Lannon, 1991, s. 213).

Franco döneminde Katoliklik özelinde dini söylemler ağırlık kazanmış ve Franco, Katolikliğin sadık bir savunucusu olarak yansıtılmıştır. Katolikliğin önemli ölçüde etkisi altında kalınmakla birlikte, kilise ve parti arasında bir ayırımın olması gerektiği de savunulmuştur. Franco döneminde Hıristiyan medeniyetinin Bolşevizm'e karşı savunulması gerektiği ileri sürülmüş ve sözde "Yahudi-Masonik Komplö" nun ortadan kaldırılması gerektiği belirtilmiştir. Falanjizm'in temel söylemlerinden biri olan antikomünizm İspanya'da etkin kılınmış, bu aşamada Komünizm ulusal düşman ilan edilmiş, sözde Bolşeviklerin ürünü olan "İspanya karşıtı" bir "Yahudi-Masonik Komplö" algısı üzerinden sosyalist söylemler eleştirilmiştir. Bu aşamada hedef alınan cumhuriyetçileri cezalandırmak için askeri mahkemeler kurulmuş, iç savaşın sorumluluğu cumhuriyete ait olduğu varsayımına dayanarak, sanıklar askeri isyan suçu ile yargılanmıştır (Ruiz, 2005, s. 171).

1938 yılında çıkarılan kanunla birlikte gazeteler sansür altına alınmış ve hükümetin istediği yayınlara gazetelerde yer verilmiştir. Ülkedeki tüm gazetecilerin denetim altına alınması istenmiş, bu amaçla tüm gazetecilerin kayıt altında tutulmasına çalışılmıştır. Falanjizm ideolojisini eleştiren ve Komünizm ideolojisini yücelten yayınlara yer verilmemiş, ayrıca cumhuriyetçilere destek veren tüm yayınlar yasaklanmıştır. 20 Kasım 1975 tarihinde Franco'nun ölümünden sonra İspanya kralı olan Juan Carlos, Franco'dan farklı bir siyaset izleyerek ülkede demokrasinin gelişmesine destek vermiştir. Böylece Franco sonrasında İspanya barışçıl bir şekilde demokrasiye geçmiştir (Richards, 2002, s. 95). Carlos'un uygulamaları zamanla hem Franco'nun ülkede inşa edilen karizmatik liderliğini hem de Falanjizm ideolojisinin etkisini ortadan kaldırmıştır.

Yöntem

Çalışmada Falanjizm ideolojisini konu alan propaganda posterleri nitel araştırma yöntemlerinden göstergebilim yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Gösterge, bir kavramın başka bir kavramın yerine kullanılmasıdır. İletişim sürecinden insanlar farklı göstergeleri bir araya getirerek karşı tarafa çeşitli mesajlar verebilmektedir. Bu süreçte göstergebilim de göstergeleri incelemekte, gösterge dizelerinde meydana getirilen anlamları ortaya çıkarmaktadır (Guiraud, 2016, s. 17).

Evren-Örneklem

İspanya'da doğrudan Falanjizm ideolojisinin propaganda faaliyetine yer veren tüm afişler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Buna karşılık çalışma kapsamında tüm afişlere ulaşmanın güçlüğünden dolayı çalışmada örnekleme kullanılmıştır. İncelenen afişler içerisinden benzer konu ve içeriğe sahip afişler çıkarılmış, evreni en iyi yansıtacağı düşünülen 7 afiş çalışmanın örnekleme olarak belirlenmiş ve belirlenen 7 afişin göstergebilim yöntemi kullanılarak analizi yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada doküman incelemesi üzerinden çalışmanın verileri toplanmıştır. Bu aşamada Falanjizm ideolojisini konu alan propaganda afişlerine ABD'nin ulusal kütüphanesi olan Kongre Kütüphanesi'nden (Library of Congress) (Library of Congress, 2021) ve Birleşik Krallık'taki Yaratıcı Sanatlar Üniversitesi'ndeki (University for the Creative Arts, UCA) kütüphanenin dijital görüntüleri ve diğer görsel sanatlar kaynaklarını sunan Görsel Sanatlar Veri Hizmeti'nden (Visual Arts Data Service, VADS) (VADS AC, 2021) ulaşılmıştır. Bu süreçte çalışmada LOC'dan 4 ve VADS'dan 3 propaganda posterine ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında belirlenen 7 İspanyol afişi, ABD’li dilbilimci Charles Sanders Peirce’in göstergebilim kavramları (görüntüsel gösterge, belirtisel gösterge, simge) üzerinden analiz edilmektedir. Görüntüsel gösterge, göstergenin doğrudan temsil ettiği kavramı yansımasıdır. Örneğin bir kişinin resmi, onun görüntüsel göstergesi olarak kabul edilmektedir. Belirtisel gösterge ise bir göstergenin başka bir kavramın nedenini oluşturmasıdır. Örneğin, bir yerden duman çıkması, yangının belirtisel göstergesidir. Simge ise aralarında herhangi bir benzerlik olmayan iki kavramdan birinin diğerini temsil etmesidir. Simgeler, insanlar arasındaki uzlaşma sonucu ortaya çıkmaktadır. Örneğin, rakamlar birer simgedir (Fiske, 2017, s. 132-133).

Bulgular

Çalışmada LOC ve VAD’dan ulaşılan Komünizm, Mücadele, Halk, İspanya, Özgürlük, Vatan, Zafer başlıklı toplam 7 afiş göstergebilim yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Komünizm Afişi

Komünizm afişi, İspanya İç Savaşı’ndan bir yıl önce 1935 yılında hazırlanmıştır. Görüntüsel gösterge açısından incelendiğinde afişte üniforma içerisinde iki erkek görselinin İspanya haritası üzerinden büyük bir taş bloğu kaldırdığı görülmektedir. Afişte yer alan erkeklerden birinin üzerinde Falanjistlerin parti üniforması olan mavi gömlek olduğu, diğerinde ise yeşil bir asker üniforması olduğu resmedilmektedir. Taş bloğun hemen arkasında da Falanjistlerin simgesi olarak oklar yer almaktadır.

Resim 1. Komünizm Afişi* (Kaynak: VADS, 2020a)

Falanjistler, İspanya İç Savaşı’nda cumhuriyetçi güçlere karşı verdiği mücadeleyi Haçlı Seferi olarak tasvir etmekte, düşmanlarını kızıl düşman olarak tanımlamakta ve düşmanlarına karşı milliyetçi kahramanlığı yüceltmektedir (Holguin, 2005, s. 1400). Belirtisel gösterge boyutunda analiz edildiğinde de afişte Falanjistlerin, cumhuriyetçilere karşı verdikleri mücadeleyi, İspanya’nın kurtuluş mücadelesi olarak tasvir ettikleri görülmektedir. Afişte yer alan Falanjist üniforması içerisindeki erkek görseli cumhuriyetçilere karşı savaşan tüm Falanjistlerin, asker üniforması içerisindeki erkek görseli de cumhuriyetçilere karşı savaşan Franco yanlısı İspanyol birliklerini temsil etmektedir. Afişteki yazılı kodlardan taş bloğun Komünizm ideolojisini simgelediği ortaya çıkmakta, bu yolla Komünizm ideolojisinin İspanya için tehdit oluşturduğuna yönelik algı oluşturulmaktadır. Afişte yer alan Falanjizm ideolojisinin simgesinin taş bloğun arkasında bulunması ile Falanjizm’in İspanya’yı sözde Komünizm’in tehdidinden kurtardığına yönelik mit inşa edilmekte, inşa edilen mit üzerinden de İspanyol halkının tehdit olarak sunulan Komünizm ideolojisine karşı Falanjistlerin mücadelesine destek vermeleri istenmektedir. Afişte taş bloğu kaldıran Falanjistler ve Franco yanlısı ordunun kitleler nezdinde yüceltilmesi ve kahraman olarak algılanmalarının sağlanması hedeflenmektedir. Afişteki görsel ve yazılı kodlarda, Falanjizm ideolojisinin Komünizm karşıtı söylemlerinin doğrudan kitlelere yansıtılması amaçlanmakta, bu yolla İspanyol kültüründe Komünizm ideolojisine yönelik nefretin oluşması hedeflenmektedir.

* Afişin üstünde *Çok Yaşa İspanya!* (¡Arriba España!) altında ise *Marksist zülmünden sonsuza dek özgürlük* (Libre para siempre de la tiranía marxista) yazısı bulunmaktadır.

Mücadele Afişi

Mücadele afişi, İspanya İç Savaşı'nın başladığı 1936 yılında hazırlanmıştır. Görüntüsel gösterge boyutunda analiz edildiğinde afişte Falanjist üniforması giyen bir erkeğin, elindeki çekiç ile üzerinde orak-çekiç görseli bulunan kırmızı bir yıldızı kırdığı görülmektedir.

Resim 2. Mücadele Afişi* (Kaynak: VADS, 2020b)

İspanya İç Savaşı sırasında, Cumhuriyetçi güçler Sovyetler Birliği tarafından desteklenmektedir (Zaloga, 1999, s. 134). Belirtisel gösterge açısından incelendiğinde afişte de Falanjistlerin Sovyetler Birliği ve Komünizm ideolojisi özelinde cumhuriyetçileri hedef aldığı görülmektedir. Afişte Falanjist üniforması giyen erkek, cumhuriyetçi güçlere karşı mücadele eden tüm Falanjistleri temsil etmekte, üzerinde orak-çekiç görseli bulunan kırmızı yıldız ise Komünizm ideolojisi ve Sovyetler Birliği'ni simgelemektedir. Falanjizm ideolojisinde yer alan antikomünist söylemler, afişte Sovyetler Birliği hedef alınarak yansıtılmaktadır. Afişteki görsel kodlarda Falanjist erkeğin elindeki çekiç ile yıldız kırması üzerinden Falanjistlerin asıl mücadelesinin, Komünizm ideolojisine ve ideolojiyi dünyaya yayma eğiliminde olan Sovyetler Birliği'ne yönelik olduğu mesajı verilmektedir. Bu aşamada cumhuriyetçi güçlerin Komünizm ideolojisini benimseyen Sovyetler Birliği tarafından desteklediği algısı üzerinden Falanjistlerin İspanya Cumhuriyeti'ni de hedef aldıkları aktarılmaktadır. Böylece Falanjizm, Komünizm ideolojisini İspanya kültüründe düşman olarak inşa etmekte ve düşman olarak yansıtılan Komünistlerin İspanya Cumhuriyeti'ne destek verdiği algısı üzerinden Falanjistlerin, cumhuriyetçilere karşı mücadelesi İspanyollar nezdinde meşru kılınmaya çalışılmaktadır.

Halk Afişi

Halk afişi de mücadele afişi gibi İspanya İç Savaşı'nın başladığı 1936 yılında hazırlanmıştır. Görüntüsel gösterge açısından incelendiğinde afişte elinde çekiç olan bir erkek ile Falanjist üniforması bulunan ve üzerinde Falanjizm'in simgesinin yer aldığı kol bandı taşıyan bir erkeğin el sıkıştığı resmedilmektedir. Afişin fonunda ise parlayan güneş ve fabrika görsellerine yer verilmektedir.

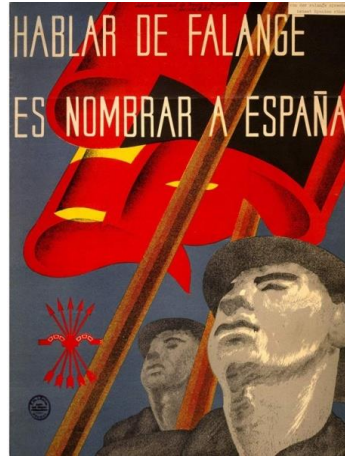
Resim 3. Halk Afişi* (Kaynak: VADS, 2020c)

* Afişin sağ üstünde *Hep çok yaşa İspanya!* (Final para siempre ¡Arriba España!) yazısı bulunmaktadır.

Belirtisel gösterge boyutunda analiz edildiğinde afişte Falanjizm ideolojisinde yer alan tek ulus ve tek vatan kavramının ön plana çıkarıldığı görölmektedir. Afişte elinde çekiç olan erkek görseli İşpanya'daki işçileri, üzerinde Falanjist üniforması olan ve Falanjizm simgeli kol bandı takan erkek görseli de Falanjistleri temsil etmektedir. Afişin fonunda yer alan fabrika görselleri de Falanjistlerin yönetimi altındaki İşpanya'daki fabrikaların metonimi olarak kullanılmaktadır. Afişte güneşin parlaması, Falanjistlerin İşpanya'da kontrolü sağladıkları taktirde ülkenin kavuşacağı iddia edilen refahı simgelemektedir. Afişte işçi ve Falanjistin el sıkışması ile Falanjizm ideolojisinin işçi sınıfına, çalışmaya ve üretime verdiği değer yansıtılmaya çalışılmaktadır. Afişteki görsel ve yazılı kodlar bir bütün olarak incelendiğinde, Falanjizm ideolojisinin İşpanyol kültüründe huzur ve refahın oluşabilmesi için İşpanya'da tek bir kültürün hâkim olması gerektiği fikrinin inşa edilmeye çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu yolla Falanjizm, İşpanya'da farklı kültürlerin tek bir kültür içerisinde birleşmesi ve bu kültürün de İşpanya'da hâkim kılınması gerektiği mesajını vermektedir. Falange'dan bahsetmek İşpanya'yı söylemektir

İşpanya Afişi

İşpanya afişi de İşpanya İç Savaşı'nın başladığı 1936 yılında Ulusal Basın ve Propaganda Genel Merkezi (Jefatura Nacional de Prensa y Propaganda) tarafından hazırlanmıştır. Görüntüsel gösterge boyutunda analiz edildiğinde afişte göğe doğru bakmakta olan iki erkeğin resmedildiği görölmektedir. Afişin solunda Falanjizm ideolojisinin simgesine, afişin sağında ise İşpanya Krallığı'nın bayrağı ile Falanjizm bayrağına yer verilmektedir.

Resim 4. İşpanya Afişi* (Kaynak: VADS, 2020d)

Belirtisel gösterge açısından incelendiğinde afişte Falanjizm ideolojisinin İşpanyol halkı için en doğru ideoloji olduğuna yönelik algının oluşturulmaya çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Afişte yer alan İşpanya bayrağı İşpanya halkını, Falanjizm bayrağı da tüm Falanjistleri simgelemektedir. Her iki bayrağın bir arada kullanılması ve yazılı kodlar üzerinden verilen mesaj ile Falanjizm'in İşpanya'nın toplumsal ve kültürel yapısının bir parçası olduğuna yönelik algı oluşturulmaktadır. Diğer bir deyişle Falanjizm'in İşpanyol toplumsal ve kültürel yapısının bir ihtiyacı olarak ortaya çıktığı ve Komünizm'in aksine İşpanyol toplumu için uygun olan ideolojinin Falanjizm olduğu mesajı verilmektedir. Bu yolla Falanjistler, Falanjizm ile İşpanya'yı bir bütün olarak sunarak, İşpanyol toplumunda cumhuriyet yönetimine karşı Falanjist değerleri yüceltmeye ve Falanjist değerleri İşpanyollar nezdinde meşulaştırmaya çalışılmaktadır.

Özgürlük Afişi

Özgürlük afişi de 1936 yılında Ulusal Basın ve Propaganda Genel Merkezi tarafından hazırlanmıştır. Görüntüsel gösterge açısından incelendiğinde afişte üzerinde Falanjizm ideolojisinin yer aldığı devasa boyutta bir elin, üç erkeği tuttuğu görölmektedir. Afişte yer alan erkek görsellerinden ilkinin şapkasında orak-çekiç, ikicisinin şapkasında Masonluk işareti, üçüncüsünde ise silindir şapka olduğu resmedilmektedir. Ayrıca afişte siyah bir fonda İşpanya haritasının olduğu görölmektedir.

* Afişin altında *Bir halk bir vatan, çok yaşa İşpanya!* (Un pueblo una patria! ¡Arriba España!) yazısı bulunmaktadır.

* Afişin üstünde *Falange'den konuşmak İşpanya'yı söylemektir* (Hablar de Falange es nombrar a España) yazısı bulunmaktadır.

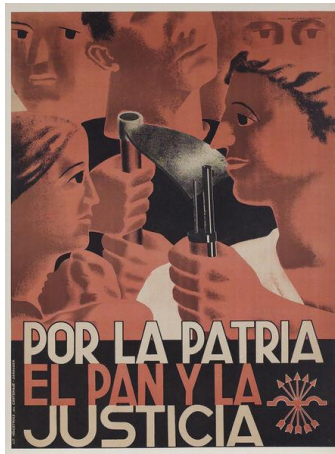

Resim 5. Özgürlük Afişi* (Kaynak: VADS, 2020e)

İspanya İç Savaşı sırasında yarımadanın Falanjistler tarafından kontrol edilen bölgelerinde ve Fas'ta antisemitizm etkili olmakta, cumhuriyetçilere karşı verilen iç savaş sözde 'Yahudi-Masonik-Bolşevik' komplosuna karşı bir haçlı seferi olarak tanımlanmaktadır (Rohr, 2003, s. 195). Belirtisel gösterge boyutunda analiz edildiğinde Falanjizm ideolojisinin savunduğu sözde 'Yahudi-Masonik-Bolşevik' kompo, afişte ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Afişte üzerinde Falanjizm ideolojisinin simgesi olan el Falanjistleri, başında orak-çekiç olan erkek görseli Komünistleri, başında Masonluk simgesi bulunan erkek görseli masonları ve başında silindir şapka bulunan erkek görseli de görsel kodlar üzerinden Yahudileri temsil etmektedir. Afişte İspanya haritasının siyah fonda yer alması, İspanyolların sözde 'Yahudi-Masonik-Bolşevik' komplonun tehdidi altında olduğu algısını oluşturmaktadır. Bu şekilde Falanjizm ideolojisi, Komünistlerin, Masonların ve Yahudilerin birlikte hareket ederek İspanya'nın kötülüğü için çalıştığına yönelik miti, İspanyol kültüründe hâkim kılmaya çalışılmaktadır. Afişte yer alan ve üzerinde Falanjizm'in simgesi olan elin üç erkeği tutması ile Falanjizm'in 'Yahudi-Masonik-Bolşevik' komploya karşı mücadele içerisinde olduğu mesajı verilmektedir. Böylece afiş üzerinden Falanjistlerin İspanyol toplumu tarafından kurtarıcı olarak algılanmasına çalışılmaktadır.

Vatan Afişi

Vatan afişi, 1938 yılında Ulusal Basın ve Propaganda Genel Merkezi tarafından hazırlanmıştır. Görüntüsel gösterge boyutunda analiz edildiğinde afişte beş insan silüetine yer verilmektedir. Afişin ön tarafında bulunan ve belirgin olan üç kişiden birinin erkek, ikisinin de kadın olduğu görülmektedir. Afişte yer alan erkek görselinin elinde kuzma, kadın görsellerinden bir tanesinin elinde ise tüfek resmedilmektedir. Afişin sağ altında da Falanjizm ideolojisinin simgesi yer almaktadır.

Resim 6. Vatan Afişi* (Kaynak: VADS, 2020f)

Falanjizm ideolojisinde İspanyol kadınlar iyi bir eş ve iyi bir anne olarak idealize edilmektedir. Buna karşılık İspanyol kadınlar çalışkan ve anavatanları için kendilerini feda eden bir şekilde de sunulmaktadır

* Afişin altında *İspanya sen özgürsün!* (¡¡España ya eres libre!!) yazısı bulunmaktadır.

* Afişin altında *Vatan, ekmek ve adalet için* (Por la patria el pan y la justicia) yazısı bulunmaktadır.

(Carbayo-Abengózar, 2001, s. 80). Belirtisel gösterge açısından incelendiğinde afişte özellikle İşpanyol kadınların çalışkanlığı ve anavatana bağlılıkları üzerine mesaj verilmeye çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Afişte yer alan insan siluetlerinin yazılı kodlar üzerinden İşpanyolları temsil ettiği anlaşılmaktadır. Afişteki yazılı kodlar Falanjizm ideolojisinin, İşpanyollara temel vaatleri olan vatan, ekmek ve adalet vurgularını yapmakta, bunun gerçekleştirilebilmesi için de İşpanyolların Falanjizm'e bağlı kalarak üretime katılmaları ve vatanlarını savunmaları gerektiği mesajı verilmektedir. Bu aşamada afişte erkek görselinin elinde tuttuğu kazma, üretimi, kadın görselinin elinde yer alan tüfek ise vatan savunmasını simgelemektedir. Afiş zerinden Falanjizm'in kadın ve erkekleri üretim ve vatan savunmasında birlikte seferber ettiği algısı oluşturulmaktadır. Böylece afiş üzerinden Falanjizm, İşpanyol kültüründe emek ve vatan savunmasını yüceltmekte, erkek ve kadınların üretim ve vatan savunmasında ortak hareket etmesi gerektiğine yönelik algı oluşturmaktadır.

Zafer Afişi

Zafer afişi, İşpanya İç Savaşı'nın Franco glerinin lehine sonuçlandığı 1939 yılında Ulusal Propaganda Hizmeti (Servicio Nacional De Propaganda) tarafından hazırlanmıştır. Görüntüsel gösterge açısından incelendiğinde afişte İşpanya haritasının üzerinde İşpanya bayrağı, Falanjizm bayrağı ve Karlizm bayrağının resmedildiği grlmektedir. Afişte İşpanya haritasının hemen üzerinde de başında miğfer olan ve bir el tarafından başına defne yaprakları konan bir erkek görseli yer almaktadır.

Resim 7. Zafer Afişi* (Kaynak: VADS, 2020g)

Falanjizm, İşpanya Cumhuriyeti'nin oğulculuğunun ve parti demokrasisinin yok olmasını hedeflemektedir (Goldsmith, 2011, s. 333). Falanjistler, demokratik bir yapılanmadan ziyade monarşi temelli bir düzen için mücadele etmektedir. Belirtisel gösterge boyutunda analiz edildiğinde de afişte Falanjistlerin, Komünizm ve diğer tehditlere karşı İşpanyol halkını kurtardığına ve Falanjist yönetim sistemini İşpanya'da hâkim kıldığına yönelik mesaj verilmeye çalışılmaktadır. Afişte İşpanya bayrağı, Falanjizm bayrağı ve Karlizm bayrağının bir arada kullanılması ile İşpanya yönetiminin Falanjistler tarafından ele geçirildiği aktarılmaktadır. Afişte yer alan miğfer giyen erkek görseli cumhuriyetçilere karşı mücadele veren İşpanyolları temsil etmekte, askerin başına konan defne yaprakları ise zaferi simgelemektedir. Bu şekilde afişte Falanjistlerin, İşpanyol kültüründe düşman olarak ilan edilen Komünizm ideolojisini yenilgiye uğrattığı ve İşpanyolların kurtarıcısı olduğuna yönelik mesaj verilmektedir. Afişte Falanjizm ideolojisinin militarist yapısı ön plana çıkarılmakta, İşpanya'nın düşmanlarına karşı zafer kazanabilmesi ve kendisini savunabilmesi için mücadele kavramına vurgu yapılmaktadır. Bu yolla Falanjizm'in mücadeleci yapısının İşpanyol kültüründe hâkim kılınması amaçlanmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve öneriler

Çalışma kapsamında incelenen afişlerde İşpanyolların Komünizm ideolojisine karşı mücadelesi doğrutusunda İşpanyol toplumsal ve kültürel yapısının bir gerekliliği olarak Falanjizm ideolojisinin ortaya çıktığına yönelik algının inşa edilme çabası içerisinde olunduğu görülmüştür. İşpanya'da huzur, barış ve adaletin sağlanması için Falanjizm'in ğretilerinin İşpanyollar tarafından yerine getirilmesi gerektiği

* Afişte *Zafer, İşpanya ve Caudillo Franco için kan dkenlere* (Gloria a los que derramaron su sangre por Espaņa y su Caudillo Franco) yazısı bulunmaktadır.

vurgulanmıştır. Bu aşamada İspanya'da tek ulus ve tek vatan şeklinde sloganlaştırılan Falanjizm söyleminde, İspanya'da kültürel farklılıkların ortadan kaldırılarak, Falanjizm ideolojisinin idealize ettiği tek bir İspanyol kültürünün ülkede hâkim kılınması gerektiği mesajı verilmiştir. Falanjizm söylemlerinde İspanyollar, üretime katılan, vatanını savunan, İspanyol kültürünü benimseyen ve Komünizm'e karşı mücadele eden kişiler olarak idealize edilmiştir. İdeoloji, mücadele olgusu üzerinde özellikle durmuş ve İspanyolların huzur ve refahı için mücadele etmekten geri adım atmaması gerektiğini bildirmiştir.

Çalışmada incelenen afişlerde genel olarak Komünizm ideolojisinin İspanya için tehdit oluşturduğu iddia edilmiş, bu tehdidin Falanjistler tarafından ortadan kaldırılmasının amaçlandığı vurgulanarak, Falanjizm ideolojisi İspanya'nın kurtarıcısı olarak sunulmaya çalışılmıştır. Komünizm ideolojisiyle birlikte Masonluk ve Yahudilerin de afişlerde hedef alındığı ortaya çıkmış, özellikle Falanjizm ideolojisinde yer bulan sözde 'Yahudi-Masonik-Bolşevik' komplonun önlenmesi için Falanjistlerin mücadele ettiği aktarılmıştır. Nazizm ideolojisiyle benzerlik taşıyan Falanjizm'in komplo teorisi, düşman inşasında ve ulusu istenilen yönde seferber etmede etkili bir şekilde kullanılmıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde afişlerin İspanya toplumuna Falanjizm ideolojisinin tanıtılmasında eğitici bir rol üstlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Falanjizm'in ne olduğu, neleri amaçladığı ve kimlere karşı mücadele ettiği konusunda bilgilendirici olma özelliği taşıması nedeniyle afişlerin Falanjizm ideolojisinin kitlelere aktarılması sürecinde ideolojik temelli önemli bir propaganda aracı olarak kullanıldığı belirtilebilmektedir. Diğer yandan Falanjizm ideolojisinin afişlerde görsel ve yazılı göstergeler üzerinden tanıtılmasının ideolojiye ait fikirlerin daha kolay benimsetilmesini sağladığı ileri sürülebilmektedir. Nitekim afişlerde Falanjizm'i yansıtan sloganlara yer verilmesinin insanların Falanjist söylemlere odaklanmasına yardımcı olduğu belirtilebilmektedir. Afişlerdeki görsel göstergelerin de Falanjizm ideolojisine yönelik insanların zihinlerinde belirli algıların şekillenmesi sağladığı söylenebilmektedir.

Çalışma, Falanjizm ideolojisini ve Franco liderliğindeki Falanjist hareketinde yer alan söylemleri açıklaması bakımından önem taşımaktadır. Buna karşılık Falanjizm ideolojisi bağlamında yalnızca 7 afişin incelenmesi ve elde edilen bulgular ışığında genellemelerde bulunulması çalışmanın temel sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu açıdan gelecek çalışmalarda farklı kitle iletişim araçları üzerinden mevcut çalışmadaki bulgularla Falanjizm ideolojisinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi konunun daha kapsamlı olarak ele alınmasını sağlayacaktır.

Etik Beyan

"*Franco İspanya'sında Afişler Üzerinden Falanjizm Propagandası*" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu araştırma doküman incelemesine dayalı olarak yapıldığından etik kurul kararı zorunluluğu bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Aarons, S. (1973). Reminiscences of the Spanish Civil War. *Australian Left Review*, 1(39), 24-29.
- Albet-Mas, A. (2006). Three Gods, two shores, one space: Religious justifications for tolerance and confrontation between Spain and Colonial Morocco during the Franco Era. *Geopolitics*, 11(4), 580-600.
- Alonso Gonzalez, C. (2018). The speeches of Zarzuela Manuelita Rosas: Between Argentine revisionism, Falangism and Hispanidad. *Bulletin of Spanish Studies*, 95(8), 1041-1071.
- Avcı, Ö. (2018). Propaganda çeşitleri. İçinde M. Karaca ve C. Çakı (Edt.), *İletişim ve propaganda* (ss. 75-114). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Boyd, C. P. (2008). The politics of history and memory in democratic Spain. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 617(1), 133-148.
- Calvo-Gonzalez, O. (2007). American military interests and economic confidence in Spain under the Franco Dictatorship. *The Journal of Economic History*, 67(3), 740-767.
- Carbayo-Abengózar, M. (2001). Shaping women: National identity through the use of language in Franco's Spain. *Nations and Nationalism*, 7(1), 75-92.
- De la Cueva, J. (1998). Religious persecution, anticlerical tradition and revolution: On atrocities against the Clergy during the Spanish Civil War. *Journal of Contemporary History*, 33(3), 355-369.
- De Meneses, F. R. (2003). *Franco and the Spanish Civil War*. The United Kingdom: Routledge.
- Delzell, C. F. (1970). The Falange Española. In C. F. Delzell (Eds.), *Mediterranean Fascism 1919-1945* (pp. 257-282). London: Palgrave Macmillan.
- Fiske, J. (2017). *İletişim çalışmalarına giriş* (Çev: S. İrvan). (5. Baskı). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Gallo, M. (1973). *Spain under Franco: A history*. Australia: Allen & Unwin.
- Guiraud, P. (2016). *Gösterebilim*. (Çev: M Yalçın). (3. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.

- Goldsmith, T. (2011). From Falangism to technocracy: The legislation and the reality of Spanish urbanism in Barcelona, 1939-1976. *Journal of Urban History*, 37(3), 331-354.
- González-Ruibal, A. (2007). Making things public: Archaeologies of the Spanish Civil War. *Public Archaeology*, 6(4), 203-226.
- Gunther, R., Sani, G. ve Shabad, G. (1988). *Spain after Franco: The making of a competitive party system*. The United States: Univ of California Press.
- Heiberg, M. (2001). Mussolini, Franco and the Spanish Civil War: An afterthought. *Totalitarian Movements and Political Religions*, 2(3), 55-68.
- Hermet, G. (1976). Spain under Franco: The changing character of an authoritarian regime. *European Journal of Political Research*, 4(3), 311-327.
- Holguin, S. (2005). "National Spain Invites You": Battlefield tourism during the Spanish Civil War. *The American Historical Review*, 110(5), 1399-1426.
- Juárez, J. R. (1963). Argentine neutrality, mediation, and asylum during the Spanish Civil War. *The Americas*, 19(4), 383-403.
- Lannon, F. (1991). Women and images of women in the Spanish Civil War. *Transactions of the Royal Historical Society*, 1, 213-228.
- La Porte, P. (2004). Civil-military relations in the Spanish protectorate in Morocco: The road to the Spanish Civil War, 1912-1936. *Armed Forces & Society*, 30(2), 203-226.
- Leitz, C. (1996). *Economic Relations between Nazi Germany and Franco's Spain: 1936-1945*. The United Kingdom: Oxford University Press.
- Library of Congress (2021). *Kongre Kütüphanesi*. Erişim Linki: <https://www.loc.gov/>.
- LOC (2020a). *Vatan Afışı*. Erişim Tarihi: <https://www.loc.gov/item/99615770/>.
- LOC (2020b). *Özgürlük Afışı*. Erişim Tarihi: <https://www.loc.gov/item/99615717/>.
- LOC (2020c). *Zafer Afışı*. Erişim Tarihi: <https://www.loc.gov/item/99615754/>.
- LOC (2020d). *İşpanya Afışı*. Erişim Tarihi: <https://www.loc.gov/item/99615708/>.
- Madueno Alvarez, M. (2018). The Falangism in the shadow of the Franco regime. The search for identities of the falangist groups in the first years of the transition. *Raşon Historica-Revista Hispamoamericana de Historia de Las Ideas*, (40), 100-115.
- Maravall, J. M. (1978). *Dictatorship and political dissent: Workers and students in Franco's Spain*. The United Kingdom: Taylor & Francis.
- Mar del Pozo Andrés, M. D. ve Braster, J. F. A. (2006). The reinvention of the new education movement in the Franco dictatorship (Spain, 1936-1976). *Paedagogica Historica*, 42(1-2), 109-126.
- Martín-Aceña, P., Martínez Ruiz, E. ve Pons, M. A. (2012). War and economics: Spanish Civil War finances revisited. *European Review of Economic History*, 16(2), 144-165.
- Pack, S. (2006). *Tourism and dictatorship: Europe's peaceful invasion of Franco's Spain*. Germany: Springer.
- Paz, M. A. A. (2003). The Spanish remember: Movie attendance during the Franco dictatorship, 1943-1975. *Historical Journal of Film, Radio and Television*, 23(4), 357-374.
- Payne, S. G. (2008). *Franco and Hitler: Spain, Germany, and World War II*. The United States: Yale University Press.
- Payne, S. G. (2011). *The Franco regime, 1936-1975*. The United States: University of Wisconsin Press.
- Pérez-Aguado, C. M. ve Bragues, E. (2010). Medicine and nursing in the Spanish Civil War: Women who served in the health services of the international brigades (1936-1939). *Vesalius: Acta Internationales Historiae Medicinae*, 29-33.
- Powell, C. (2007). The United States and Spain. From Franco to Juan Carlos. In N. Townson (Eds.), *Transformed, the late Franco dictatorship, 1959-1975* (pp. 227-247). Hampshire: Palgrave MacMillan.
- Preston, P. (1992). Franco and Hitler: The myth of Hendaye 1940. *Contemporary European History*, 1(1), 1-16.
- Richards, M. (2002). From war culture to civil society: Francoism, social change and memories of the Spanish Civil War. *History & Memory*, 14(1-2), 93-120.
- Quiroga, A. (2015). Spanish fury: Football and national identities under Franco. *European History Quarterly*, 45(3), 506-529.
- Richards, M. (1998). *A time of silence: Civil war and the culture of repression in Franco's Spain, 1936-1945 (Vol. 4)*. The United Kingdom: Cambridge University Press.
- Rohr, I. (2003). The use of antisemitism in the Spanish Civil War. *Patterns of Prejudice*, 37(2), 195-211.
- Ruiz, J. (2005). A Spanish genocide? Reflections on the Francoist repression after the Spanish Civil War. *Contemporary European History*, 14(2), 171-191.
- Sánchez, A. C. (2009). *Fear and progress: Ordinary lives in Franco's Spain, 1939-1975*. The United States: John Wiley & Sons.
- Seixas, X. M. N. (2015). Falangism, National-Socialism and the Hitler myth in Spain (1931-1945). *Revista de Estudios Políticos*, (169), 13-43.
- Southworth, H. R. (2002). *Conspiracy and the Spanish Civil War: The brainwashing of Francisco Franco*. The United Kingdom: Routledge.
- Thomàs, J. (2008). *Roosevelt and Franco during the Second World War: From the Spanish Civil War to Pearl Harbor*. Germany: Springer.

- VADS (2020a). *Komünizm afişi*. Erişim Tarihi: <https://vads.ac.uk/large.php?uid=73203&sos=0>.
- VADS (2020b). *Mücadele afişi*. Erişim Tarihi: <https://vads.ac.uk/large.php?uid=73207&sos=1>.
- VADS (2020c). *Halk afişi*. Erişim Tarihi: <https://vads.ac.uk/x-large.php?uid=73208&sos=0>.
- VADS AC (2021). *Görsel Sanatlar Veri Hizmeti*. Erişim Linki: <https://vads.ac.uk/digital/>.
- Whealey, R. H. (1971). Foreign intervention in the Spanish Civil War. In R. Carr (Eds.), *The republic and the civil war in Spain* (pp. 213-238). London: Palgrave.
- Whealey, R. H. (2015). *Hitler and Spain: The Nazi role in the Spanish Civil War, 1936-1939*. The United States: University Press of Kentucky.
- Wigg, R. (2005). *Churchill and Spain: The Survival of the Franco regime, 1940-1945*. The United Kingdom: Routledge.
- Zaloga, S. J. (1999). Soviet tank operations in the Spanish Civil War. *The Journal of Slavic Military Studies*, 12(3), 134-162.

EXTENDED ABSTRACT

The Falangism ideology, which was defended by Spanish nationalists, began to dominate in the country after Franco seized power in Spain. At this stage, anti-communist and anti-Semitic discourses emerged in Spain, Catholicism was brought to the fore, absolute monarchy was supported and Spanish nationalism was glorified. In order to enable the Spanish people to keep up with this rapid change in the country and to eliminate the discourses that didn't coincide with the Falangism ideology in the republican period, the Franco administration tried to build a new Spanish culture in Spain through the media. In this process, using the mass media of the period effectively, Franco idealized a new Spanish identity under the Falangism ideology in Spain.

There wasn't academic study dealing with the Falangism ideology when the national literature is examined. In this study, it was tried to deal with the construction of the Falangism ideology in the Spanish social and cultural life, especially on the affiches. For this purpose, in the theoretical framework of the study, comprehensive information about the Falangism ideology and the construction of the Falangism ideology in Spanish society was given. In the application part, the affiches prepared by the Spanish Falangists and containing the discourses of the Falangism ideology were examined in detail. Among the affiches examined, affiches with similar subjects and content were removed, 7 affiches that were thought to reflect the universe best were determined as the sample of the study and the analysis of the 7 affiches determined was made using semiotics method. In the light of the findings obtained in the study, the following questions were tried to be answered;

- On which discourses was Falangism ideology built on the affiches?
- Which elements and in what way were they presented as enemies in the Falangism ideology?
- How did the Falangism ideology idealize people in Spanish culture?

The study is important for reasons such as giving information about the Falangism, shedding light on the construction of the ideology in Spanish cultural life through affiches and the absence of similar studies on the subject in the national literature.

In the study, a total of 7 affiches titled Communism, struggle, people, Spain, freedom, homeland, victory were examined using semiotic method. The 7 Spanish affiches determined within the scope of the study were analyzed through the semiotic concepts (icon, index, symbol) of the US linguist Charles Sanders Peirce.

In the affiches examined within the scope of the study, it was tried to build the perception that the Falangism ideology emerged as a necessity of the Spanish social and cultural structure in line with the Spanish struggle against the Communism ideology. It was emphasized that the teachings of Falangism must be fulfilled by the Spanish in order to ensure peace and justice in Spain. At this stage, in the discourse of Falangism, which was sung as one nation and one homeland in Spain, the message that cultural differences in Spain should be eliminated and a single Spanish culture idealized by the Falangism ideology should be dominated in the country. In the discourses of Falangism, Spanish were idealized as people who participated in production, defend their homeland, adopt Spanish culture and fight against Communism. The ideology emphasized the struggle phenomenon and stated that the Spanish shouldn't back down from fighting for their peace and well-being.

In the affiches examined in the study, it was revealed that the Communism ideology was presented to the masses as an enemy. It was claimed that the Communism ideology posed a threat to Spain, it was emphasized that this threat was tried to be eliminated by the Falangists and the Falangism ideology was

tried to be presented as the savior of Spain. Along with the Communism ideology, it was revealed that Freemasonry and Jews were also targeted on the affiches and it was reported that the Falangists struggled to prevent the so-called 'Jewish-Masonic-Bolshevik' conspiracy, especially in the Falangism ideology. The conspiracy theory of Falangism, which was similar to the Nazism ideology, was effectively used in the construction of the enemy and in mobilizing the nation in the desired direction.

When the affiches prepared by the Falangists were analyzed in general, it was revealed that the Falangism ideology was presented as a part of the Spanish social and cultural life and its teachings were tried to be adopted by the Spanish. On the other hand, the construction of the Communism ideology as an enemy and the struggle of the Falangists against Communism were also used in the affiches for the teachings of Falangism to gain legitimate ground in the eyes of the Spanish. In this way, the reason for the existence of the Falangism ideology and why the principles of Falangism should be adopted by the Spanish were tried to be revealed through affiches.

In this study, it was tried to reveal how the Falangism ideology was presented in Spain through affiches. The study has priority in terms of explaining the Falangism ideology and the discourses in the Falangism movement led by Franco. On the other hand, examining only 7 affiches in the context of the Falangism ideology and making generalizations in the light of the findings was the main limitation of the study. In this respect, in future studies, a comparative examination of the Falangism ideology through different mass media with the findings of the current study will enable the subject to be addressed more comprehensively.